

ΠΟΙΜΑΝΤΙΚΗ ΠΡΟΕΤΟΙΜΑΣΙΑ ΤΩΝ ΜΕΛΛΟΝΥΜΦΩΝ¹

Τοῦ Ἀλέξανδρου Μ. Σταυρόπουλου
Καθηγητοῦ Πανεπιστημίου Ἀθηνῶν

Θά ἦταν χρήσιμο, ξεκινώντας τή σημερινή μας εἰσήγηση, νά ἐμβαθύνουμε γιά λίγο στόν τίτλο της. Ποιμαντική προετοιμασία τῶν μελλονύμφων ἐπιγράψατε τό δεύτερο θέμα τοῦ ἐπιμορφωτικοῦ σεμιναρίου σας τοῦ ἀφιερωμένου στό μυστήριό τοῦ Γάμου. Αὐτή ἡ προετοιμασία τῶν Μελλονύμφων χαρακτηρίζεται ὡς ποιμαντική πράγμα πού σημαίνει ὅτι ἐγγράφεται στή βασική φροντίδα τῆς Ἐκκλησίας γιά τόν γάμο καί τήν οἰκογένεια ὄντας μία πτυχή τῆς ποιμαντικῆς γάμου καί οἰκογενείας. Ἡ τελευταία γιά νά ἀκριβολογήσουμε συνιστᾷ καί αὐτή μία οὐσιαστικά μεγαλύτερη πτυχή τῆς Ποιμαντικῆς τῆς Ἐκκλησίας μας, καί ἀσκεῖται μέ διάφορες μορφές μία ἀπό τίς ὁποῖες εἶναι ἡ ποιμαντική προετοιμασία τοῦ γάμου. Τί εἶναι ὁμως Ποιμαντική; Εἰς τί συνίσταται τό ἔργο της; Θά πρέπει νά ξεκινήσουμε ἀπ' αὐτό γιά νά κατανοήσουμε στή συνέχεια τίς ἐπί μέρους μορφές της.

Ἔργο τῆς Ποιμαντικῆς στήν οὐσία της εἶναι ἡ συγκρότηση τῆς Μιάς Ποίμνης ὑπό τόν ἕνα Ποιμένα ἢ μέ ἄλλα λόγια ἡ οἰκοδόμηση τῆς Ἐκκλησίας πού σύμφωνα μέ τή διαβεβαίωση τοῦ ἴδιου τοῦ Κυρίου μας «πῦλαι ἄδου οὐ κατισχύσουσιν αὐτῆς» (δέν θά τήν καταβάλουν· Ματθαίου ιστ'18). Αὐτή ἡ Ποιμαντική σύμφωνα μέ τόν χαρακτηρισμό τοῦ ἁγίου Γρηγορίου τοῦ Θεολόγου εἶναι συνάμα τέχνη τεχνῶν καί ἐπιστήμη ἐπιστημῶν. Ἡ προσπάθειά της ἐγκεῖται νά ὀδηγήσει «τό πολυτροπώτατον καί ποικιλώτατον ζῶον» πού εἶναι ὁ ἄνθρωπος, στή μοναδική ποίμνη ὑπό τόν ἕνα Ποιμένα, νά τόν ἐντάξει καί νά τόν συντάξει στήν Ἐκκλησία τοῦ Χριστοῦ πού εἶναι σύναξη καί κοινωνία Θεοῦ καί ἀνθρώπων. Σ' αὐτή τήν Κοινωνία εἶναι καλεσμένοι ὅλοι νά προσληφθοῦν καί νά σωθοῦν. Καθότι «τό ἀπρόσληπτον μένει καί ἀθεράπευτον». Ἄς μή μᾶς διαφεύγει ὅτι ἀπώτερος στόχος αὐτῆς τῆς Διαποιμάνσεως εἶναι ἡ σωτηρία τοῦ ἀνθρώπου καί τοῦ κόσμου, ἡ σῶα καί ἀσφαλῆς ἐπιστροφή στήν ἀγκάλη τοῦ Θεοῦ Πατέρα ἢ ὅπως πολύ ὠραῖα διατυπώνει ἡ εὐχή τοῦ ἀσπασμοῦ τῆς Θείας Λειτουργίας τοῦ Ἀποστόλου Μάρκου «... ὅπως κατανήσωμεν οἱ πάντες εἰς τήν Θεῖαν καί ἀπέραντον στοργήν».

Τώρα, ἔχοντας δώσει κάποιες ἐξηγήσεις ὡς πρός τήν Ποιμαντική μπορούμε νά ἐπανέλθουμε γιά λίγο σέ μία εἰδική μορφή διαποιμάνσεως, τήν Ποιμαντική Γάμου καί Οἰκογενείας καί νά ἀσχοληθοῦμε στή συνέχεια μέ τήν Ποιμαντική Προετοιμασία τῶν μελλονύμφων.

Ἡ Ποιμαντική Γάμου καί Οἰκογενείας τί μπορεῖ νά σημαίνει, τί ἐπιδιώκει; Οὔτε λίγο οὔτε πολύ ἐπιδιώκει τήν περιχώρηση τοῦ γάμου καί τῆς οἰκογενείας, τή σύναξή της μέσα στή Μεγάλη Ἐκκλησία. Ἡ μικρή ἐκκλησία ὅπως δηλαδή χαρακτηρίζεται ἀπό τήν ἱερά παράδοση ἡ οἰκογένεια : «καί ἡ οἰκία ἐκκλησία ἐστὶ μικρά» (ἰ. Χρυσόστομος), καλεῖται ν' ἀνοίχτεῖ στίς διαστάσεις τῆς Μεγάλης Ἐκκλησίας. Νά καλλιεργήσει δηλαδή τήν ἐνότητα, τήν ἀγιότητα, τήν καθολικότητα καί τήν ἀποστολικότητα, γνωρίσματα τῆς Ἐκκλησίας πού θά τήν κάνουν ν' ἀναπτυχθεῖ σέ ὅλα τὰ μήκη καί τὰ πλάτη της καί νά βρεῖ τό στίγμα της καί νά γίνεῖ θεολογικός τόπος, κατοικητήριο τῆς Ἁγίας Τριάδος. Παράλληλα καλεῖται νά γίνεῖ τόπος καρποφορίας τῆς Ἀγάπης, γι' αὐτό ὁ γάμος ὀνομάζεται καί «μυστήριο ἀγάπης», μιᾶς ἀγάπης πού γίνεται τελειότερη καθημερινά.

Αὐτές οἱ δύο θεμελιώδεις ἐννοιες μιᾶς Θεολογίας τοῦ Γάμου καί τῆς Οἰκογενείας ὡς μικρῆς ἐκκλησίας καί ὡς μυστηρίου ἀγάπης τροchioδρομοῦν μία Ποιμαντική τοῦ Γάμου καί τῆς Οἰκογενείας, ἡ ὁποία θά βοηθήσει αὐτά τὰ δύο μεγέθη νά γίνουν αὐτό πού στήν οὐσία τους

¹ Εἰσήγηση στόν Β' Κύκλο Ἐπιμορφωτικῶν Σεμιναρίων τοῦ Τμήματος Ἐπιμορφώσεως Στελεχῶν Ἐκκλησίας τοῦ Ἐπικοινωνιακοῦ καί Μορφωτικοῦ Ἰδρύματος τῆς Ἱερᾶς Ἀρχιεπισκοπῆς Κρήτης, πού εἶχε ὡς θέμα : Τό μυστήριο τοῦ Γάμου, καί ἐγίνε στίς 12 Μαΐου 2001, στό Ἡράκλειο.

είναι μέ τή Χάρη τοῦ Θεοῦ καί τίς ἐνέργειες Θεοῦ καί ἀνθρώπων. Τό ὄν τῆς Ἐκκλησίας γίνεται δέον ὄχι μόνον ὡς ὀφειλή, ὡς χρέος, ὡς πρέπει ἀλλ' ὡς ἀνάγκη, δεῖ δέ. Ἡ ὄντολογία τοῦ γάμου καί τῆς οἰκογενείας εἶναι δυναμική, ἐνεργητική ὄντολογία. Θά ἔλεγα ὅτι εἶναι βαθειά ἀνθρώπινη ἀνάγκη καί πόθος ἐν πολλοῖς ἀκόρεστος, καί κραυγή ἐκ βαθέων ἔτσι ὅπως ὁ ποιητής τό συνέλαβε καί ἐξέφρασε ἀναφωνώντας: «ἀγάπη πού ναι ἡ ἐκκλησιά σου, βαρέθηκα πιά στά μετόχια» (Γ. Σεφέρης).

Αὐθόρμητα μοῦ ἔρχεται στό νοῦ μία φράση τοῦ Μ. Βασιλείου πού εἶχα χρησιμοποιήσει πρίν τριάντα χρόνια στή διατριβή μου γιά τήν «Ποιμαντική Προετοιμασία τῶν μελλονύμφων». Ἡ φράση αὐτή ἐκφράζει μιάν ἀπορία ἴσως, ὄχι τόσο ὡς πρός τήν ἀναγκαιότητα τῆς ἀγάπης, ὅσο ὡς πρός τόν τρόπο πού μπορεῖ νά κατορθωθεῖ. «Ὅτι μέν γάρ χρῆ ἀγαπᾶν ἀκηκόαμεν, πῶς δ' ἂν τοῦτο κατορθωθεῖ μαθεῖν ἐπιζητοῦμεν» (PG 31, 2080).

Μέ ὄλ' αὐτά θέλω νά τονίσω, ὅτι οἱ δύο ἐννοιες πού ἡ ὀρθόδοξη Θεολογία δίνει πιά πάνω, στοιχειοθετοῦν γενικές γραμμές κατευθύνσεως καί σήματα πορείας γιά τόν δρόμο πού βαδίζουν στόν γάμο τους δύο νεώτεροι ἢ μεγαλύτεροι τήν ἡλικία ἄνθρωποι, ὥστε ὅπως λέει καί ὁ ποιητής «ᾧμο τόν ᾧμο οἱ δύο μαζί ν' ἀντέχουνε τό βάρος ἀπό τά μελλούμενα» (Ὁδ. Ἐλύτης). Αὐτά τά μελλούμενα εἶναι πού ἀνησυχοῦν, τό μέλλον γενέσθαι. Γι' αὐτό καί εἶναι πολύ σπουδαῖο καί σημαντικό νά προετοιμαστοῦν οἱ μελλονύμφοι γιά τό γάμο τους.

Ὁ ἱ. Χρυσόστομος τονίζει καί ἡ προτροπή του ἀντιχεῖ ἐπίκαιρα: «ὁσοί ἐπιθυμοῦν νά ἔλθουν εἰς γάμου κοινωνίαν πρέπει νά φροντίσουν νά προετοιμαστοῦν πάρα πολύ ὑπέρ αὐτοῦ τοῦ σκοποῦ».

Μποροῦμε νά ὑπενθυμίσουμε ὅτι ἡ προετοιμασία γενικά προηγείται τοῦ πληρώματος καί ἀποτελεῖ σπουδαῖο στάδιο καί σημαντική θεολογική ἐννοια στήν ἱστορία τῆς σωτηρίας. Ὁλόκληρη ἡ ἱερά ἱστορία καταδεικνύει τή σημασία τῶν σταδίων προπαρασκευῆς, ὅπου ὁ Θεός ἐν παιδείᾳ καί ὑπομονῇ κατεργάζεται τή σωτηρία μας. Γιά κάθε σπουδαία ἀποστολή προηγείται ἐτοιμασία, προπαρασκευή, δοκιμασία, ἀναμονή, κλήση καί ἐπιμονή κατάρτισεως μέ τήν ἐλπίδα καταξιώσεως στό μέλλον τῆς ἀποστολῆς καί τοῦ ἔργου. Ἀλλά καί ἐκτός τῆς ἱερᾶς ἱστορίας παρατηρεῖται χρόνος ἐτοιμασίας καί κατάρτισεως γιά ὅτιδήποτε οἱ ἄνθρωποι ἀναλαμβάνουν, εἴτε ἐπάγγελμα λέγεται αὐτό, εἴτε ἐπιχείρηση πολιτική ἢ πολεμική, εἴτε ἐξερεύνηση ἐπιστημονική.

Τό ὕψος τῆς ἀποστολῆς ἐξυπακούει τήν ἐπιμέλεια τῆς κατάρτισεως καί τῆς προετοιμασίας. ἔχοντας στό νοῦ τό ὕψος στό ὁποῖο καλοῦνται ὁ ἀντρας καί ἡ γυναῖκα μέ τό μυστήριο τοῦ γάμου, νά ἀποτελέσουν δηλαδή τό σύμβολο, τήν εἰκόνα τῆς ἀγάπης τοῦ Θεοῦ γιά τόν ἄνθρωπο καί εἰκόνα τῆς Ἐκκλησίας, γίνεται φανερό ὅτι δέν πρέπει νά παρατήσουμε κάθε προσπάθεια καί κόπο γιά τήν καλύτερη ἐτοιμασία τους. Ἡ προετοιμασία ὁμως τοῦ γάμου εἶναι καί ἀναγκαῖα. Οἱ νέοι ἐνῶ ἐτοιμάζονται μέ τόση ἐπιμέλεια γιά τήν ἐπαγγελματική τους ζωή προσέρχονται ἀπροετοίμαστοι στό γάμο τους καί κινδυνεύουν νά ἀποτύχουν καί νά καταλήξουν σέ μή εὐχάριστες γι' αὐτούς καί τήν κοινωνία καταστάσεις. Ἐνας λόγος πού καθιστᾶ τήν προετοιμασία τῶν νέων γιά τό γάμο ἀναγκαῖα ὀφείλεται στους μεταβαλλομένους ὁρους καί συνθήκες τῆς σύγχρονης ζωῆς, οἱ ὁποῖοι ἀσφαλῶς ἐπηρεάζουν καί τό ρυθμό λειτουργίας τῆς σύγχρονης οἰκογενείας καί θέτουν νέα προβλήματα, ἀπαιτοῦν διαφορετικές λύσεις ἀπό τίς ἤδη προβαλλόμενες καί καλοῦν τούς νέους νά ζήσουν τήν οἰκογενειακή ζωή σέ διαφορετικά πλαίσια ἀπό ἐκεῖνα πού ἔζησαν τό γάμο τους οἱ παλαιότεροι. Παράλληλα καλοῦνται οἱ νέοι πού ζοῦν ἐντός ἐνός συνεχῶς μεταβαλλομένου κόσμου νά ἐκτιμήσουν τόν προσφερόμενο ἀπό τήν Παράδοση πλοῦτο στήν καθημερινή πράξη τῆς συζυγικῆς τους ζωῆς. Αὐτό, βεβαίως, θέτει τούς νέους μπροστά στό δίλημμα νά προτιμήσουν Παράδοση ἢ ἐκσυγχρονισμό καί τούς ὀδηγεῖ σέ κρίση. Ἐδῶ καθίσταται ἀναγκαῖα μία διακριτική καί διακρίνουσα βοηθητική παρουσία τῆς Ἐκκλησίας, ἡ ὁποία θά προετοιμάσει τούς νέους γιά τό γάμο καί θά τούς διαφωτίσει ὡς πρός τή θέση καί τήν ἀξία τοῦ γάμου στό σημερινό κόσμο καί θά τούς προσφέρει ταυτόχρονα τήν ἀλήθεια τῆς διδασκαλίας περί γάμου τοῦ

Χριστοῦ, ὁ ὁποῖος εἶναι «τό φῶς τό ἀληθινόν, ὁ φωτίζει πάντα ἄνθρωπον ἐρχόμενον εἰς τόν κόσμον».

Σ' αὐτό τό σημεῖο τίθενται κάποια ἐρωτήματα :

- Πότε πρέπει νά γίνει ἡ προετοιμασία γάμου;
- Ποιό θά εἶναι τό περιεχόμενό της;
- Ποιοί θά τήν ἀναλάβουν, ποιός δηλαδή θά εἶναι ὁ φορέας της;
- Ποιοί θά εἶναι οἱ σκοποί της;

Θά μπορούσα ἐπιγραμματικά καί πληρέστερα νά θέσω τά ὀχτώ ἐρωτήματα μέ τά ὁποῖα προσεγγίζουμε τό ποιμαντικό ἔργο γενικά καί τήν προετοιμασία γιά τό γάμο στήν περίπτωση μας εἰδικότερα. Θά τά διεικτύωνα ὅπως ἀκολουθοῦν :

«ποιός προετοιμάζει ποιμαντικῶς ποιόν, ποῦ, πῶς, πότε, γιατί, πρὸς τί, σέ τί;»

Δέν εἶναι ἀνάγκη νά ἀπαντήσουμε μέ λεπτομέρειες σέ ὅλα αὐτά τά ἐρωτήματα οὔτε μέ τή σειρά πού τά θέσαμε πιό πάνω. Τό γιατί καί τό πρὸς τί τό ἔχουμε ἤδη ἀπαντήσει. Ὅταν μιλήσαμε γιά τίς μεταβαλλόμενες συνθήκες πού ἐπικρατοῦν σήμερα καί καθιστοῦν ἀναγκαῖα αὐτή τήν προετοιμασία. Καί ὅταν θέσαμε τοὺς στόχους πρὸς τοὺς ὁποίους ὀφείλει νά τείνει ἕνα ζευγάρι : νά γίνει μικρὴ ἐκκλησία καί νά πραγματώσει τό γάμο του ὡς μυστήριο ἀγάπης.

Τό ποιόν θά προετοιμάσουμε εἶναι σαφές ὅτι πρόκειται γιά τοὺς μελλονύμφους. Ποιοί εἶναι ὁμως μελλονύμφοι; «Πᾶς μέλλον νά νυμφευθεῖ δύναται νά ὑπαχθεῖ εἰς τήν κατηγορία τῶν μελλονύμφων». Αὐτό λίγο μᾶς διαφωτίζει στή γενικότητα μέ τήν ὁποία ἔχει διατυπωθεῖ. Πράγματι ὁ κάθε ἄνθρωπος δυνάμει, σέ ὅλο τό διάστημα ἀπό τή γέννησή του μέχρι τό γάμο του πρέπει νά ἀποτελεῖ ἀντικείμενο ἐνδιαφέροντος γιά μιὰ κατάλληλη προετοιμασία του γιά τό γάμο. Εἶναι ὁμως καί ἐνεργεῖα μελλονύμφοι;

Αὐτό μᾶς ὁδηγεῖ νά συνεξετάσουμε καί τό πότε τῆς προετοιμασίας. Μποροῦμε νά μιλήσουμε γιά ἔμμεση καί γιά ἀμεση. Ἐμμεση θά ἦταν ἡ προετοιμασία γάμου ἐκείνη πού μπορεῖ νά ἀσκεῖται καθ' ὅλη τή διάρκεια ἀναπτύξεως τοῦ παιδιοῦ, τοῦ ἐφήβου καί τοῦ νέου ἀπό τήν οἰκογένεια, τό σχολεῖο, τήν Ἐκκλησία καθώς καί ἀπό ἄλλους παράγοντες ἀγωγῆς ὅπως εἶναι οἱ διάφορες νεανικές κινήσεις, ὁ στρατός καί λοιποὶ ὀργανισμοί. Ἀμεση θά ἦταν ἐκείνη πού θά ἀπευθυνόταν στοὺς ἔχοντες ἕνα δεσμό γνωριμίας ἢ μνηστείας καί πρόθεση νά τελέσουν γάμο σέ καθορισμένο ἢ μὴ χρονικό διάστημα. Δηλαδή, στοὺς κατὰ κυριολεξία μελλονύμφοις, αὐτοὺς πού ἔχουν λάβει σοβαρά τὴν ἀπόφαση νά νυμφευθοῦν ἀνεξάρτητα ἀπὸ τήν ἐπισημοποίηση ἢ μὴ τοῦ δεσμοῦ τους.

Τό ποιός εἶναι σαφές γιά μᾶς ἀφοῦ πρόκειται γιά ποιμαντικὴ προετοιμασία. Ἡ Ἐκκλησία. Ἡ προετοιμασία μπορεῖ νά εἶναι ἕνα εἶδος Κατηχήσεως γάμου. Οἱ Πατέρες προετοίμαζαν τοὺς μελλονύμφοις εἴτε ἀμεσα, τοὺς ἰδίους, εἴτε ἔμμεσα, μέσῳ τῶν γονέων (πατερικὴ σχολὴ γονέων).

- Ὁ Ἰγνάτιος Ἀντιοχείας ὁ ὁποῖος ἐτόνιζε : «μετὰ γνώμης τοῦ ἐπισκόπου τὴν ἔνωσιν ποιεῖσθαι».
- Ὁ ἱ. Χρυσόστομος μέ τίς διάφορες ὁμιλίες του πρὸς τοὺς γονεῖς, ὅπως γιά παράδειγμα, : «πῶς δεῖ τοὺς γονεῖς ἀνατρέφειν τὰ τέκνα».

Θά ἔλεγα ὅτι ὅπως πρὶν ἀπὸ τό Βάπτισμα ἔτσι καί πρὶν ἀπὸ τὸν Γάμο θά μπορούσε νά ἐφαρμοσθεῖ αὐτὴ ἡ ἰδιότυπη Κατήχηση πρὸς τοὺς μελλονύμφοις.

Γνωρίζουμε τό ἐνδιαφέρον τῆς Ἐκκλησίας γιά τήν οἰκογένεια πού εἶναι σάρκα ἐκ τῆς σαρκός της (μικρὴ - Μεγάλῃ Ἐκκλησίᾳ). Σέ πολλὰ ἐπίπεδα ἐπιδεικνύεται αὐτὴ ἡ φροντίδα. Ἀπὸ τὸν ἐφημέριο μέχρι τὴ σεπτὴ Τεραρχία καί τὴ Σύνοδο μέ τὴ συγκρότηση εἰδικῶν ἐπιτροπῶν. Σέ ἐπίπεδο τοπικὸ μποροῦν νά λειτουργήσουν «ποιμαντικὲς ὁμάδες προετοιμασίας γάμου».

Τελευταία ή ειδική Συνοδική Επιτροπή της Εκκλησίας της Ελλάδος «Γάμου Οικογενείας, Παιδικής Προστασίας και Δημογραφικού προβλήματος» ανέλαβε μία πιλοτική προσπάθεια δημιουργίας ενός προτύπου «Κέντρου Προετοιμασίας Γάμου» στο πλαίσιο της Γ. Μητροπόλεως Φθιώτιδος στη Λαμία. Θα αναφερθούμε έκτενως σ' αυτό.

Μ' αυτό θέλω να πω ότι ο φορέας δεν μπορεί να είναι γενικά και άοριστα ή Εκκλησία αλλά εξειδικευμένη μορφή παροχής ποιμαντικής διακονίας όπως ή ανωτέρω πρωτοβουλία.

Συναφές προς τα ερωτήματα που έχουμε εξετάσει μέχρι τώρα είναι και τό σέ τί πρέπει να προετοιμαστούν οι μελλονύμφοι. Θα έλεγα σέ όλες τίς διαστάσεις που έχει ο έγγαμος βίος. Η προετοιμασία θα είναι πολυδιάστατη. Μέ πολλούς τρόπους μπορούμε να καθορίσουμε αυτές τίς διαστάσεις. Μέ τή βοήθεια των έπιστημών του ανθρώπου (π.χ. της Κοινωνιολογίας, της Ψυχολογίας, της Οικονομίας και άλλων) . Νομίζω ότι έγκαιρα ή Εκκλησία μας προσδιόρισε αυτές τίς διαστάσεις και ανάγκες από τή μακράίωνα έμπειρία της και τίς κατέθεσε στο κείμενο της ακολουθίας του γάμου και γι' αυτές εύχεται να επιτύχουν οι μελλονύμφοι.

Εύχεται ή Εκκλησία για τή σωτηρία των συζύγων και των μελλονύμφων για τήν όμόνοια των ψυχών και των σωμάτων για εύτεκνία και καλλιτεκνία, γι' αυτόρκεια και περίσσεια των υλικών αγαθών. Αύτά δεν πρέπει να μείνουν εύσεβείς πόθοι και ψιλές εύχες.

Εύχεται ή Εκκλησία για τήν όμόνοια ψυχών και σωμάτων από ποιούς όμως παράγοντες έξαρτάται αύτή ή όμόνοια; Τί σημαίνει όμόνοια ψυχών, τί κρύβεται πίσω από τήν όμόνοια σωμάτων; Πώς ένα ζευγάρι θα κατορθώσει να έχει αυτόρκεια υλικών αγαθών και πώς πρέπει να οργανωθεί οικονομικά ώστε περισσεύον να μπορεί να βοηθήσει και τούς χρείαν έχοντας; Τί σημαίνει εύτεκνία και τί καλλιτεκνία και μέ ποιό τρόπο πραγματοποιείται.

Ποικίλες οι διαστάσεις του γάμου ποικίλη και ή προετοιμασία των μελλονύμφων γιατί ποικίλα προβλήματα θα αντιμετώπισουν στο μέλλον :

- προβλήματα ψυχολογικής προσαρμογής·
- σωματικής άρμονίας·
- προβλήματα οικονομικής και νομικής φύσεως·
- τεκνοποίησης και άγωγής παιδών·
- προβλήματα οργανώσεως του σπιτιού και
- των άντιστοιχών ρόλων άνδρός - γυναικός.

Εφ' όσον ποικίλες είναι οι διαστάσεις του γάμου, θα ποικίλουν άσφαλώς και τά μέλη της Εκκλησίας τά όποια θα κληθούν να μετάσχουν στην ποιμαντική προετοιμασία του γάμου. Κάθε μέλος θα έχει δικό του κύκλο θεμάτων και άρμοδιοτήτων : ο ιερέυς, ο θεολόγος, ο ίατρός, ο παιδαγωγός, ο οικονομολόγος , ο νομικός, ο κοινωνιολόγος, άλλοι είδικοί έπιστήμονες, ζευγάρια είδικευμένα στην καθημερινή πράξη του γάμου και της οικογενειακής ζωής.

Όλοι αυτοί θα θέσουν στή διακονία της Εκκλησίας τή μόρφωση - έπιστήμη - είδίκευση - έμπειρία τους, τό τάλαντόν τους, δηλαδή, που θα γίνει έτσι χάρισμα και διακόνημα προς τούς μελλονύμφους και της μικρής τους Εκκλησίας.

Θα έλεγα για να προχωρήσουμε, ότι άνάλογες θα είναι οι μέθοδοι και οι τεχνικές που θα χρησιμοποιήσουμε στην έφαρμογή της προετοιμασίας για τό γάμο. Δηλαδή, τό πώς της προετοιμασίας.

Από τό πώς θα οργανώσουμε τίς συναντήσεις μέ τούς μελλονύμφους, τό πόσες θα είναι αυτές οι συναντήσεις, άν θα είναι διαλέξεις, άν θα περιλαμβάνουν και συζήτηση, άν θα χρησιμοποιήσουμε προβολές ταινιών ή διαφανειών, άν θα είναι μικρές ή μεγαλύτερες ομάδες, πόσο χρόνο θα διαρκούν αλλά και πότε ή κάθε πότε θα γίνονται και που. Αν θα δίδονται βοηθήματα. Αν θα άρκοϋνται μόνο στίς συναντήσεις ή θα παρέχονται και άλλες εύκαιρίες σέ έντευκτήρια, σέ κοινές έκδηλώσεις κ.λπ. Θα μπορούσαμε να επέκταθούμε επ' άόριστον και να έκθέσουμε χίλιες δύο λεπτομέρειες. Δεν τό κάνουμε αύτή τή στιγμή. Έχοντας

ἀναφερθεῖ στά ὀκτώ ἐρωτήματα καί τίς προσεγγίσεις (αἰτιολογική, τελεολογική, ἐκ τοῦ ἀντικειμένου, θεματολογική, ἐκ τοῦ ὑποκειμένου, τοπολογική, χρονολογική, μεθοδολογική), πού μᾶς ἐμπνέουν θά συμπληρώσουμε τά ἐλλείποντα μέ τίς ἐρωτήσεις πού θά θελήσετε νά μᾶς ὑποβάλετε στό τέλος τῆς εἰσηγήσεως.

Συνεχίζοντας θά ἤθελα νά κάνω λόγο γιά τή Μεθοδολογία τῆς ἰδρύσεως ἐνός Κέντρου Προετοιμασίας Γάμου τό ὁποῖο θά μπορούσε καί στήν Ἀρχιεπισκοπή Κρήτης καί σέ κάθε Μητρόπολη νά ὑλοποιήσει συστηματικότερα τήν ἰδέα τῆς Προετοιμασίας Γάμου, δηλαδή, τήν ποιμαντική προετοιμασία τῶν μελλονύμφων.

